

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 620/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Kocandovou, advokátska kancelária, Jungmannova 8, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 2/2016 z 23. februára 2016, uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 To 53/2014 z 18. júna 2014 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava I č. k. 2 T 47/2012-869 z 1. októbra 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 2/2016 z 23. februára 2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“), uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 53/2014 z 18. júna 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 T 47/2012-869 z 1. októbra 2013 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“).

2. Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že rozsudkom okresného súdu č. k. 2 T 47/2012-869 z 1. októbra 2013 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 To 53/2014 z 18. júna 2014 bola sťažovateľka uznaná vinnou z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 a 2 písm. c) v spojení s § 139 ods. 1 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní osem rokov so zaradením do ústavu s minimálnym stupňom stráženia, ochranný dohľad v trvaní jedného roka a zároveň bola zaviazaná na náhradu škody vo výške 23,70 €. Najvyšší súd svojim uznesením sp. zn. 2 Tdo 2/2016 z 23. februára 2016 odmietol sťažovateľkou podané dovolanie. V ostatnom podala sťažovateľka sťažnosť na ústavnom súde.

3. Sťažovateľka v podanej sťažnosti koncentruje svoju argumentáciu predovšetkým do sféry skutkových zistení a v podstatnom namieta, že „(i)... *nie je možné ustáliť osobu páchatel'a, ktorý sa dopustil trestného činu, výpovede svedkov na hlavnom pojednávaní si navzájom odporovali. Neexistoval v skutočnosti žiaden relevantný dôkaz, ktorý by jednoznačne preukazoval moju vinu, jedine čo bolo preukázané jednoznačne bolo to, že som žila s mužom, ktorý bol tyranom a starala som sa poctivo ako matka o osem detí.* (ii)... *okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav veci, jednal veľmi urýchlene, nakoľko išlo o obzvlášť závažný zločin a vec chcel mať čo najskôr vyriešenú. Bez odstránenia rozporov vo výpovediach svedkov prítomných pri incidente a náležitého zistenia skutkového stavu nie je možné jednoznačne prijať výrok o vine obžalovaného.* (iii) *V odvolaní som žiadala, aby prvostupňový súd vec znova prerokoval a rozhodol, s poukazom na to, že som trvala na tom, aby bolo vykonané znalecké dokazovanie ohľadne DNA na nohaviciach [REDACTED], čitateľný prepis ohliadky miesta činu, vykonané znalecké dokazovanie -*

skúmanie sekery z miesta činu, tiež aby bola vykonaná pred súdom prvého stupňa ohliadka krvavých nohavíc pôvodne obvineného [REDAKOVANÉ] a jeho noža, ktorým mal byť spáchaný trestný čin, nakoľko sa necítila a ani sa doteraz necítila vinnou zo spáchania skutku za ktorý som bola odsúdená a výsledky takéhoto dokazovanie by priniesli pre mňa priaznivejšie rozhodnutie vo veci. (iv) Krajský súd nepovažoval za potrebné doplniť dokazovanie a ani vrátiť vec súdu prvého stupňa, tiež ignoroval zásadu in dubio pro reo – v prípade pochybností v prospech obvineného. Som toho názoru, že na odsúdenie nestačí len výpoveď svedka p. [REDAKOVANÉ], ktorý bol pôvodne obvinený zo skutku a menil výpoveď podľa potreby, teda keď bol obvinený tvrdil, že on spáchal skutok kvalifikovaný ako trestný čin vraždy, keď bol v postavení svedka tvrdil, že on skutok nespáchal, s tým že som sa tohto skutku mala dopustil ja a to tým spôsobom, že som mu mala zobrať nožik, ktorý on mal v ruke a následne a vykonať bodné rany. (v) Ak má aj obhajoba spochybníť výpoveď svedka, jeho vieryhodnosť - konkrétne u [REDAKOVANÉ] musí mať priestor na vykonanie ďalších dôkazov, práve tých, ktoré boli v odvolacom konaní navrhované, ak jej toto nie je umožnené považuje sa to za porušenie práva na obhajobu. Vražedná zbraň a krvavé nohavice by mali byť k dispozícii aj súdu minimálne do právoplatného skončenia veci, ak nie dlhšie. Fotodokumentácia v spise totiž nemusí zodpovedať realite a v konečnom dôsledku ak sa zrazu stratí zo spisu po jeho preštudovaní, je potrebné vykonať dôkazy súdom navrhované v tomto prípade aj obhajobou. (vi) Taktiež musím poukázať na to, že rekonštrukcia prípadu v [REDAKOVANÉ] dňa 29. 10. 2009 sa uskutočnila nezákonným spôsobom, lebo nebola prítomná svedkyňa [REDAKOVANÉ] a nebola nahradená ani figurantom. (str. spisu 197 a nasl.) V čase spáchania skutku bola prítomná pri incidente, dokonca z jej výpovede na hl. pojednávaní vyplýva, ako došlo k incidentu a zároveň aj to, že nožom pichol do krku poškodeného [REDAKOVANÉ] k čomu sa mal aj priznať, s tým, že matka mu zobrala nožik, aby si niečo nespravil a dala ho tzv. do kapse. Rekonštrukcia sa má vykonať podľa ust. § 159TP tak, že aby bola napodobnená situácia a okolnosti tak, ako bol trestný čin spáchaný, čo sa v tomto konaní nestalo. (vii) Nesúhlasím ani s názorom okresného súdu, že neuveril výpovediam rodinných príslušníkov, lebo tí hovorili v prospech matky. Treba brať do úvahy výpovede kľúčových svedkov, ktorí boli prítomní keď sa skutok stal a tom: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. Výpoveď svedkyne [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] - matky poškodeného bola tiež menená... (viii) V prospech mňa ako obžalovanej

svedčí aj výpoveď znalca [REDACTED] zo dňa 18. 02. 2010, v ktorej uvádza, že priebeh udalosti pri ktorej došlo k bodno rezným a bodným poraneniam tak ako to opísal počas rekonštrukcie obvinený [REDACTED] sa javí zo súdno-lekárskeho hľadiska ako možný a pravdepodobný. (ix) Okresný súd svoje rozhodnutie opiera predovšetkým o výpovede svedkov, čo považujem pri trestnom čine vraždy vzhľadom na úmyselný trestný čin a preukázanie ako objektívnej stránky tak aj subjektívnej stránky trestného činu za nedostačujúce, najmä ak sú rozpory vo výpovediach svedkov. Úlohou okresného súdu bolo viesť konanie tak, aby sa odstránili rozpory vo výpovediach svedkov - najmä k identifikácii a ustálení osoby páchatel'a a jeho protiprávneho konania. V konaní nebolo preukázané jednoznačne, že som mala od p. [REDACTED] zobrať nôž, následne som mala uvedený nôž otvoriť týmto 5krát bodnúť [REDACTED]... (x) K uvedenému ďalej uvádzame, že skutok uvedený v obžalobe sa nezhoduje so skutkom uvedeným v uznesení o vnesení obvinenia zo dňa 23. 09. 2011, lebo tu sa výslovne uvádza, že som mala vziať nôž [REDACTED] [REDACTED] z jeho pravej ruky, ktorý som mala otvoriť a s týmto 5krát bodnúť [REDACTED], čo bolo tvrdené už v podanom odvolaní, pričom s touto otázkou sa nevyporiadal ani KS v Bratislave, čím boli porušené moje práva na obhajobu a mám za to, že obžaloba nespĺňa zákonom dané náležitosti.“. Vzhľadom na tieto pochybenia v závere zhrnula, že „... KS v Bratislave mal rozhodnutie OS v BA I. zrušiť pre jeho nepreskúmateľnosť, nedostatočne zistený skutkový stav a vrátiť mu vec na nové konanie s tým, že sa musia vykonať mnou navrhované dôkazy a odstrániť rozpory vo výpovediach svedkov, tým dôsledne zistiť skutkový stav veci, ktorý má v konečnom dôsledku vplyv aj na právnu kvalifikáciu skutku. Poukazujem na to, že platí prezumpcia neviny, právo na spravodlivý proces, pričom aj princíp kontradiktórnosti má zabezpečiť, aby všetci účastníci konania mali rovnakú možnosť navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim. Súčasťou princípu kontradiktórnosti súdneho konania jej aj to, že účastníci konania majú právo vo svojich veciach na prístup k spisu a žiadať jeho doplnenie, nápravu ak je zrejmé, že s ním bolo následne manipulované a neboli súdu predložené všetky dôkazy - fotodokumentácia tak ako boli súčasťou spisu pri preštudovaní. Tiež platí princíp in dubio pro reo, ktorý znamená, že v prípade pochybností o vine obžalovaného súd má rozhodnúť v prospech obžalovaného. Každý má právo, aby v trestnom konaní boli vykonávané dôkazy aj v jeho prospech, čo zvyrazňuje § 2 ods.10 Trestného poriadku a právo na obhajobu.“.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2, ods. 3, čl. 48 ods. 2, čl. 50 ods. 2, ods. 3 Ústavy... postupom Okresného súdu v BA I. a KS BA a NS Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2T 47/2012 a 1 To 53/2014 a 2 Tdo/2016 a bolo porušené

2. Rozhodnutie – rozsudok Okresného súdu BA I. zo dňa súdu 1. 10. 2013 č. k. 2 T 47/2012 a uznesenia KS v BA zo dňa 18. 06. 2014 sp. zn. 1To 53/2014 a NS Slovenskej republiky zo dňa 23. 02. 2016 sp. zn. 2Tdo 2/2016 sa zrušujú a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Okresnému súdu BA I. a Krajskému súdu v BA sa prikazuje, aby vo veci znova konal a zakazuje sa pokračovať v porušovaní základného práva. Krajský súd je povinný vrátiť vec OS BA I. na nové konanie a rozhodnutie vo veci.

4. Ústavný súd priznáva trovy právneho zastúpenia..., ktoré sú krajský súd a okresný súd spoločne a nerozdielne povinný zaplatiť...“.

II.A

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

II. B

K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozhodnutím okresného súdu

7. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, ktorý znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

8. Pokiaľ ide o napadnuté rozhodnutie okresného súdu v trestnej veci sťažovateľky, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto rozhodnutiu bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľka aj využila), a preto sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II. C

K namietanému porušeniu označených práv napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu

9. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je ani zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania... Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa

odseku 2 rovní. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 50 ods. 2 ústavy každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

11. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

12. Ústavný súd už vo veci sp. zn. II. ÚS 8/96 uviedol, že čl. 50 ods. 3 zaručuje všetkým oprávneným osobám, že budú mať čas na prípravu obhajoby, ďalej že budú mať možnosť pripraviť si obhajobu a že svoju obhajobu budú môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne, alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Ústavný súd teda predostiera, že zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutným prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane

základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru ústavného súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd (II. ÚS 34/99), a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany. Naostatok jeho účelom je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (III. ÚS 41/01, III. ÚS 256/03, I. ÚS 140/04), avšak jeho uplatnenie nie je zárukou dosiahnutia takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby.

13. Účelom zásady prezumpcie nevinoty je chrániť každého, kto bol obvinený z trestného činu pred vyslovením výroku o vine bez toho, aby bola jeho vina preukázaná v súlade so zákonom (rozsudok vo veci Nölkenbockhoff c. Nemecko z 25. 8. 1987, séria A, č. 123, § 33). Jej hlavným účelom je chrániť obvineného pred akýmkoľvek súdnym rozhodnutím alebo inými výrokmi príslušných úradných osôb („state officials“), ktoré sa rovnajú vysloveniu jeho viny bez toho, aby bola predtým preukázaná v súlade so zákonom (rozsudok ESLP vo veci Rushiti c. Rakúsko z 21. 3. 2000, č. 28389/95, § 31). Z prezumpcie nevinoty tiež vyplýva, že žiadny štátny orgán nie je oprávnený vysloviť vinu či rozhodnúť o vine osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ešte pred tým, ako ju vyslovil príslušný súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom (PL. ÚS 12/98). Zo zásady prezumpcie nevinoty sa odvíja i princíp rozhodovania in dubio pro reo (rozhodnutie ESLP z 27. 9. 2007 vo veci Vassilios Stavropoulos proti Grécku, č. 35522/04, § 39), teda zásada, podľa ktorej musí byť obžalovanému vina trestným činom bez rozumných pochybností preukázaná. Tam, kde existujú akékoľvek rozumné pochybnosti, musia byť vyložené v prospech obvineného.

14. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody,

reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

15. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 2 Tdo 2/2016 z 23. februára 2016 v podstatnom uviedol: *«Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených ako dovolacie dôvody v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Tr. por. Obvinená svoje dovolanie založila na dôvodoch podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Tr. por..*

Právo na obhajobu je vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Obvinená v podanom dovolaní dôvodila porušenie jej práva na obhajobu nevykonaním ňou navrhnutých dôkazov v odvolacom konaní.

V zmysle § 272 ods. 3 Tr. por. súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť inými už skôr navrhnutými dôkazmi. Súd teda nemá povinnosť vykonávať všetky stranami navrhnuté dôkazy a teda v prípade, ak takéto návrhy na vykonanie dokazovania považuje za nadbytočné, resp. nemajúce vzťah k prerokovávanej veci môže v súlade so zákonom ich vykonanie odmietnuť. Takýto postup súdu nemožno považovať za porušenie práva obvineného na obhajobu.

Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ust. § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania

je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R č. 7/2011).

Dovolanie možno podať v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. Obvinená namietla nezákonnosť priebehu rekonštrukcie (vyšetrovacieho pokusu) vykonanej v prípravnom konaní, nakoľko nebola prítomná svedkyňa [REDAKOVANÉ] a nebola ani nahradená figurantom. Rovnako obvinená namietla detektor lži a takýto postup získavania dôkazov považuje za neprípustný podľa Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 4 prvá veta Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Nakoľko obvinená nenamietala zákonnosť dôkazov v odvolacom konaní ani v konaní jemu predchádzajúcom, dovolací súd sa dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. nezaoberal a neskúmal jeho dôvodnosť v súlade s citovaným ustanovením § 371 ods. 4, veta prvá Tr. por..

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Z citácie zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 373 ods. 3 Tr. por. neslúži účelu revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa v základnom konaní. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať alebo korigovať len odvolací súd.

Obvinená v dovolaní poukazovala na nedostatočne zistený skutkový stav, rozpory vo výpovediach svedkov, rozpor v popise skutku v uznesení o vznesení obvinenia, v ktorom je skutková veta: „...uvedený nôž z ruky [REDAKOVANÉ] zobrala...“, a v obžalobe, v ktorej je skutková veta: „...uvedený nôž z ruky [REDAKOVANÉ] zobrala...“, a navrhla Najvyššiemu súdu aby sa vysporiadal s otázkou právnej kvalifikácie zisteného skutku, nakoľko vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu sa domnieva, že môže ísť o trestný čin usmrtenia.

Pri skúmaní danosti dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., t. j. či dovolaním napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení, nemôže dovolací súd skúmať alebo meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku, dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením. V rámci tohto dovolacieho dôvodu môže dovolací súd len posudzovať, či súdy nižšieho stupňa na pevne a nemenne zistený skutkový stav, aplikovali správne ustanovenia trestného zákona.

Podľa § 145 ods. 1 Tr. zák. kto iného úmyselne usmrtí, potrestá sa odňatím slobody na pätnásť rokov až dvadsať rokov.

Po subjektívnej stránke sa pri trestnom čine vraždy vyžaduje úmyselné zavinenie.

Úmysel je dostatočne zrejmý z okolností a intenzity vykonaného útoku, najmä ak páchatel' použije zbraň spôsobilú iného usmrtiť a útok zámerne vedie proti tým častiam ľudského tela, kde sú uložené orgány dôležité pre život (vid'. Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 15. decembra 2010, sp. zn. 3 Tdo 1527/2010).

V prípadoch, kedy páchatel' popiera úmysel usmrtiť poškodeného, je nutné otázku jeho zavinenia vyvodit' nepriamo z okolností trestného činu objektívnej povahy, konkrétne z okolností, za ktorých k útoku došlo, čo útoku predchádzalo, ako bol útok zrealizovaný, akým predmetom páchatel' útočil, či páchatel' útočil proti takej časti tela, kde sú životne dôležité orgány, akou silou (intenzitou) útočil a podobne.

Na základe popísaných skutkových okolností prípadu možno vyvodit' jednoznačný záver o úmyselnom zavinení obvinenej a to vo forme nepriameho úmyslu podľa § 15 písm. b) Tr. zák., a to predovšetkým mechanizmom vzniku zranení: zranenia boli spôsobené, nožom ako zbraňou spôsobilou iného usmrtiť, rôznou silou a prudkosťou, v krátkom slede za sebou a došlo k piatim bodnutiam do oblasti krku, tváre a hrudníka. Obvinená vzhľadom na svoje osobné pomery musela vedieť, že intenzívnym bodnutím poškodeného do oblasti tváre, krku a hrudníka nožom mu spôsobí zranenie, ktorým ho bezprostredne ohrozí na živote a musela byť aj uzrozumená so skutočnosťou, že svojím konaním môže spôsobiť fatálny následok v podobe smrti poškodeného.

Podľa názoru dovolacieho súdu skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu, a to trestného činu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zák..

Obvinená ani svojimi ďalšími argumentmi uvedenými v dovolaní zjavne nenaplnila uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., nakoľko sa nimi domáhala revízie skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v otázke zavinenia, čo ako už bolo vyššie uvedené nie je prípustné, keďže dovolací súd správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať ani meniť.

Vzhľadom na vyššie uvedené, nakoľko obvinená skutočnosťami uvedenými v dovolaní nenaplnila dovolacie dôvody v zmysle ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvinenej odmietol.»

16. Krajský súd v uznesení sp. zn. 1 To 53/2014 z 18. júna 2014 v podstatnom uviedol: *«Podľa názoru odvolacieho súdu, nemožno akceptovať odvolacie námietky obžalovanej, uvedené v písomne vypracovanom odvolaní, že skutku sa nedopustila. Zo spáchania skutku je obžalovaná jednoznačne usvedčovaná výpoveďou svedka [REDAKOVANÉ], ktorý popísal priebeh skutkového deja tak, ako sa to kladie obžalovanej za vinu. Aj napriek tomu, že uvedený svedok bol pôvodne v danej trestnej veci obvinený s následným zastavením trestného stíhania, nemožno súhlasiť s tvrdením obhajoby obžalovanej, že ide o nedôveryhodného svedka a to len preto, že tento bol pôvodne v postavení obvineného. Tento svedok podrobne popísal priebeh skutku, pričom jeho výpoveď nie je osamotená, ale je podopretá aj výpoveďou svedkyne [REDAKOVANÉ], matky poškodeného, ktorá od začiatku trestného konania tvrdila a tvrdí, že poškodený pred smrťou jej povedal slová „Maminko moja, kukaj čo mi spravila“. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorému mal povedať svedok [REDAKOVANÉ], že skutku sa dopustila obžalovaná, čím uvedený svedok potvrdzuje výpoveď [REDAKOVANÉ]. Rovnako v tejto súvislosti nie je zanedbateľná ani výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorému [REDAKOVANÉ] povedala, že to spravila obžalovaná. Pravdivosť tvrdení svedka [REDAKOVANÉ] odvolací súd posudzoval aj z hľadiska jeho osoby a zistenia, či má motív uvádzať nepravdu a „škodiť obžalovanej“. Je zrejmé, že svedok [REDAKOVANÉ], aj keď v prvopočiatku v postavení obvineného hovoril, že skutok spáchal on, logicky vysvetlil, že to bolo iba na prianie obžalovanej. Svoju priznávajúcu výpoveď v postavení obvineného neskôr zmenil a zmenu vo svojich výpovediach aj logicky zdôvodnil. Motívom jeho predchádzajúceho*

priznania bol fakt, že nechcel, aby obžalovaná dostala trest, v dôsledku čoho by sa deti ocitli bez matky. Odvolací súd dáva do pozornosti aj skutočnosť, že svedok [REDACTED] na rozdiel od obžalovanej, má zákonnú povinnosť vypovedať pravdu a preto logicky správne i právne vždy musí platiť prezumpcia pravdivosti tvrdenia svedka, a to až do okamihu, kým nie je preukázaný opak. V predmetnej veci obhajoba, a to ani pri výraznej snahe nepreukázala, že by svedok [REDACTED] vypovedal nepravdu o podstatných okolnostiach a nezistila ani relevantný motív svedka na krivé obvinenie obžalovanej.

Obhajoba vždy môže nájsť akýkoľvek motív, prečo korunný svedok klame v neprospech jej klienta. Argumenty však musia byť mimoriadne silné a presvedčivé, aby bolo možné vysloviť, že výpoveď svedka nie je pravdivá. Takéto argumenty obhajoba ani pri nadmernej snahe nepredložila a nespochybnila tvrdenie svedka [REDACTED] tak, aby krajský súd mal dôvod korigovať hodnotenie dôkazov okresným súdom. Aj krajský súd považuje výpoveď svedka [REDACTED] za logickú, zrozumiteľnú, presvedčivú, pravdivú a vierohodnú a teda jej prisudzuje rozhodujúcu dôkaznú silu dostatočnú na preukázanie viny obžalovanej spoločne s ďalšími podpornými dôkazmi. Je pochopiteľné, že obžalovaná popiera spáchanie skutku. Využíva tak svoje zákonné právo hoci aj beztrestne klamať. Výpoveď obžalovanej musí súd vždy posudzovať s rešpektom a s ohľadom aj na to, že môže uvádzať nepravdu a tú prezentovať ako jedinou pravdu - svoju. Preto je vždy v prioritnom záujme obžalovanej predložiť súdu svoje alibi, a tak dodať svojim vyjadreniam „punc úplnej pravdivosti“. Obžalovaná tvrdila, že si na skutok nespomína, pričom interpretuje to, čo sa tam malo stať, resp. nestáť. Nepredložila však žiadne alibi, ktoré by celkom nepochybné mohli výrazne spochybniť výpoveď svedka [REDACTED].

Pokiaľ obhajoba tvrdí, že nie je pravdou, že by obžalovaná bodla poškodeného 5 krát, zo znaleckého posudku znalcov z odboru zdravotníctva odvetvie súdne lekárstvo vyplýva, že na tele poškodeného bolo 5 bodných rán a jedna rezná rana, ktoré presne sú popísané v obhliadke tela poškodeného s ich presným popisom, pričom len jedna bodná rana bola vedená strednou až väčšou silou a prudkosťou, ktorej dôsledkom bolo prerezanie pravej vnútornej krčnej žily, a ktoré poranenie viedlo k smrti poškodeného. Ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania ohľadom DNA na nohaviciach [REDACTED] sú v tomto štádiu konania právne irelevantné vzhľadom na to, že tieto boli dňa 03. 03. 2010 svedkovi, vtedy obvinenému [REDACTED] vrátené. Rovnako návrh na vykonanie čitateľného prepisu

ohliadky miesta činu a skúmanie sekery z miesta činu nie je možné považovať za akceptovateľné, keďže ohliadka z miesta činu bola na hlavnom pojednávaní oboznámená ako jeden z listinných dôkazov, pričom procesné strany nemali k tomuto pripomienky a rovnako v záverečnej fáze nemali návrhy na doplnenie dokazovania. Pokiaľ ide o sekeru, ktorú mal použiť poškodený v danom štádiu trestného konania sa jedná o zrejmu neaktuálnosť navrhnutého dôkazu a odvolací súd nepovažuje za potrebné vývoj ďalšieho dokazovania skúmaním sekery rozhodnutie okresného súdu korigovať, navyše keď obžalovaná ku možnému vzniku poranenia, nepožiadala o lekárske ošetrovanie.

Podľa názoru odvolacieho súdu, obžalovaná svojím konaním uvedeným vo výroku o vine, naplnila všetky znaky skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1, ods. 2 písm. c/ Tr. zák..

Tento trestný čin spácha ten, kto úmyselne usmrtí chránenú osobu.

Trestný zákon v ustanovení § 15 diferencuje úmyselné zavinenie na dve základné formy, priamy a nepriamy úmysel. Páchateľ koná v priamom úmysle (pri trestnom čine vraždy) v zmysle § 15 písm. a/ Tr. zák. v prípade, keď predmet, proti ktorému útok vedie chce usmrtiť a vie, že spôsobom, ktorým útok vedie, plánovaný následok dosiahne. V prípade nepriameho úmyslu podľa § 15 písm. b/ Tr. zák. si je páchatel' vedomý, že svojím konaním môže predmet útoku usmrtiť, a pre prípad, že k následku dôjde, je s tým uzrozumený.

Obžalovaná [REDAKOVANÉ] kritického dňa voči poškodenému [REDAKOVANÉ] konala spôsobom nezlučiteľným s jeho životom. V čase útoku konala cielene a vedome s úmyslom menovaného usmrtiť.

Rozumová i vôľová zložka zavinenia v konaní obžalovanej bola naplnená tým, že voči poškodenému [REDAKOVANÉ] útočila nožikom, ktorý mal dĺžku čepele 9 cm, v prvom prípade ho bodla väčšou silou a prudkosťou, pričom v ostatných prípadoch už menej intenzívnejšie, pričom útok smeroval na životne dôležitý orgán krk a hrudník. Zo spôsobu vykonania činu nemožno vyvodiť iný záver, len ten, že obžalovaná chcela poškodeného usmrtiť za účelom naplnenia tohto úmyslu aj cielene konala.

Krajský súd posúdil konanie obžalovanej ako konanie v priamom úmysle v zmysle § 15 písm. a/ Tr. zák., pretože obžalovaná chcela poškodeného usmrtiť, pričom vedela, že jej útok nožom o dĺžke čepele 9 cm bude mať smrteľné následky.

Chránenou osobou v zmysle § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. sa rozumie osoba blízka. Poškodený bol manželom obžalovanej, preto ako z hľadiska objektívne stránky, skutkovej podstaty trestného činu vraždy, tak aj z hľadiska subjektívne vedomosti obžalovanej o tom, že útočí na manžela, bolo potrebné jej konanie posúdiť podľa písm. c/ ods. 2 § 145 Tr. zák..

Pri úvahách, aký druh a výmera trestu by spravodlivo zohľadňovali konanie obžalovanej, jej zavinenie, následok, pohnútku, osobu, pomery a možnosti jeho nápravy a v neposlednom rade aj poľahčujúce okolnosti, vychádzal odvolací súd zo zásady, že trest je právnym následkom trestného činu a teda musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, na ochranu spoločnosti, jednak pred páchatel'om trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabráneniu v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu - rehabilitácia) a jednak aj voči ďalším občanom - potenciálnym páchatel'om, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti). Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a (retribúcia). Okresný súd uložil obžalovanej trest odňatia slobody vo výmere 8 rokov za použitia ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zák. a ustanovenia § 39 ods. 3 písm. b/ Tr. zák..

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Podľa § 39 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. pri ukladaní trestu pod zákonom ustanovenú trestnú sadzbu však súd nesmie uložiť trest odňatia slobody kratší ako 8 rokov, ak je v osobitnej časti tohto zákona dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody aspoň 15 rokov.

Obžalovanej v danom prípade bolo možné uložiť trest odňatia slobody od 20 do 25 rokov. Keďže u obžalovanej prevažovali poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. a/ - spáchala trestný čin v ospravedlniteľnom silnom citovom rozrušení, písm. f/ - spáchala trestný čin pod vplyvom hrozby alebo nátlaku, písm. h/ - spáchala trestný čin pod vplyvom

tiesnivých osobných pomerov alebo rodinných pomerov, ktoré si sama nespôsobilá, písm. i/ - spáchala trestný čin odvracajúc útok alebo iné nebezpečenstvo, písm. j/ - viedla pred spáchaním trestného činu riadny život, aj odvolací súd zastáva názor, že trest odňatia slobody takto uložený na dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby vo výmere 8 rokov je trest primeraný a zodpovedajúci zákonu. V tejto súvislosti krajský súd poukazuje na okolnosť, že obžalovaná mnoho rokov žila v manželstve s tyranom, ktorý ju v posledných troch rokoch denno denne bítaval a verbálne urážal, pričom ona sama vychovávala 8 detí a poškodeného neopustila len z toho dôvodu, že nemala kam odísť a na takýto spôsob života si viac menej zvykla. Sama sa o rodinu ako aj o deti, z ktorých 4 boli jej vlastné a 4 vychovávala po svojej sestre vzorne starala.

Zaradenie obžalovanej do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia je v súlade s ustanovením § 48 ods. 4 Tr. zák., keďže miera narušenia obžalovanej dáva predpoklad, že táto bude lepšie zaručená v miernejšom ústave na výkon trestu.

Správne okresný súd uložil obžalovanej ochranný dohľad v zmysle ust. § 76 ods. 1 Tr. zák. na dobu 1 roka, keďže odsúdil obžalovanú za obzvlášť závažný zločin na nepodmienečný trest odňatia slobody.»

17. Pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia krajského súdu ako sťažnostného súdu a argumentácie v ňom uvedenej ústavný súd vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Taktiež v zmysle judikatúry ESLP pri zamietnutí odvolania sa odvolací súd môže obmedziť i na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (rozsudok ESLP vo veci Helle v. Fínsko z 19. 12. 1997, sťažnosť č. 20772/92, body 59 – 60). Už uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Uvedené východiská nachádzajú svoje uplatnenie aj v konaní všeobecných súdov o návrhoch na povolenie obnovy konania.

18. Okresný súd v rozsudku sp. zn. 2 T 47/2012 z 1. októbra 2013 v podstatnom uviedol:

„Na základe takto vykonaných dôkazov Okresný súd Bratislava I dospel k záveru, že obžalovaná [REDAKOVANÉ] svojím konaním, ktoré je uvedené v skutkovej vete rozsudku naplnila pojmové znaky obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 ods. 2 písm. c/ Tr. zák. s poukazom na ustanovenie § 139 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. a ustanovenie § 127 ods. 4 Tr. zák., pretože dňa 13.10.2008 v čase od 18.00 hod na dvore rodinného domu č. [REDAKOVANÉ] v obci [REDAKOVANÉ], po tom, ako ju [REDAKOVANÉ], ktorý mal v pravej ruke zatvorený vyskakovací nôž zn. MANFENG, ktorý mal dĺžku čepele 9 cm začal brániť pred fyzickým útokom zo strany podnapitého manžela [REDAKOVANÉ], uvedený nôž z ruky [REDAKOVANÉ] zobrala, nôž otvorila a poškodeného [REDAKOVANÉ] ním rôznou silou a prudkosťou, v krátkom slede za sebou päťkrát bodla do oblasti krku, tváre a hrudníka, čím mu spôsobila bodno-reznú ranu pravej strany krku tesne pod uhlom sánky, povrchovú ranu na pravej polovici krku vo výške ľavého ramena, s následnou kombináciou krvácavého šoku a vzduchovej embólie, na následky ktorých zranení poškodený na mieste zomrel.

Okresný súd Bratislava I pri uznaní viny vychádzal z dokazovania vykonaného pred súdom kontradiktórnym spôsobom, pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy dôkazy tak v prospech, ako aj v neprospech obžalovanej. Vyhodnotil aj dôkazový materiál získaný v prípravnom konaní a až po vykonaní všetkých navrhnutých dôkazov rozhodol vo veci rozsudkom.

Obžalovaná sa síce k trestnému činu, ktorý je jej kladený za vinu nedoznala, zo spáchania tohto činu je však presvedčivo usvedčená výpoveďami svedkov – sčasti vlastných rodinných príslušníkov i dokazovaním vykonaným v prípravnom konaní.

Súd v tejto súvislosti pri hodnotení výpovedí poukazuje na výpovede matky poškodeného - [REDAKOVANÉ], ktorá síce priamo útok na svojho syna nevidela, avšak syn jej zomieral v náručí a pred smrťou sa vyjadril v tom zmysle, že ho pichla obžalovaná.

Ďalej výpoveď svedka [REDAKOVANÉ], ktorý vyrastal v rodine obžalovanej a poškodeného, dokonca bezprostredne po skutku zobral vinu za smrť poškodeného na seba s tým, že on poškodeného pichol nožom, bol aj obvinený a dokonca zadržaný, avšak už počas veľmi krátkej doby, pár dní, orgány činné v trestnom konaní zistili, že [REDAKOVANÉ] jednoducho nemohol poškodeného usmrtiť, nedokázal sa ani účinne brániť pred útokmi

poškodeného, keď ho tento napádal. Následne svedok [REDAKOVANÉ] veľmi presvedčivo popísal priebeh celého konfliktu s poškodeným, s tým, že poškodený útočil na neho a obžalovaná poškodeného pichla nožom v snahe zabrániť poškodenému v útokoch voči svedkovi [REDAKOVANÉ].

Na druhej strane súd nemohol uveriť rozporuplným výpovediam rodinných príslušníkov obžalovanej a poškodeného, ktorí ako ich deti vypovedali v prospech svojej matky - obžalovanej.

Tak svedkovia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ako synovia obžalovanej na hlavnom pojednávaní pred súdom tvrdili, že [REDAKOVANÉ] sa mal vyjadriť, že on pichol poškodeného, dokonca [REDAKOVANÉ], ktorá bola vo výchove obžalovanej a poškodeného tvrdila, že dokonca videla, ako svedok [REDAKOVANÉ] pichol poškodeného. Tieto výpovede jednoznačne nemôžu mať vypovedaciu hodnotu, pretože všetky deti v rodine obžalovanej a poškodeného sa jednoznačne vyjadrovali tak, aby „maminka nešla do basy“.

Svedok [REDAKOVANÉ], ktorý bol v dobe útoku prítomný pri skutku a všetko musel vidieť, využil svoje právo a ako osoba blízka tak obžalovanej ako i poškodenému odmietol vypovedať.

Súd vyslúchol aj svedkov, ktorí síce priamo útok na poškodeného nevideli, ale vypovedali o pomeroch v rodine a o tom, ako poškodený týral či už fyzicky alebo psychicky obžalovanú, ktorá sa na druhej strane vzorne starala o všetkých osem detí vo výchove a navyše aj o rodičov poškodeného, s ktorými rodina žila v jednej domácnosti.

Svedkyne [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] popísali na hlavnom pojednávaní obžalovanú ako vzornú matku rodiny, ktorá bola pre deti, ktoré mala vo výchove pretrpieť skoro všetko, tak neustále fyzické i psychické napádanie zo strany poškodeného, ktorý bol chorobne žiarlivý a pod vplyvom alkoholu aj neskutočne agresívny. Výpovede týchto svedkov súd presvedčili, že v útoku obžalovanej voči poškodenému išlo o ojedinelé skratové konania obžalovanej ako reakciu na neustále útoky a ponižovanie zo strany poškodeného, ktoré konanie aj keď ojedinelé skončilo s fatálnym následkom – smrťou človeka.

Ani týranie zo strany poškodeného však nemohlo ospravedlniť útok nožom na nechránený krk poškodeného.

Dokonca aj samotná prokurátorka vo svojej záverečnej reči popísala obžalovanú voči, ktorej všetky svedecké výpovede, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní

v zásade nemohli nič vytknúť a všetky svedecké výpovede boli robené v snahe nejakým spôsobom jej pomôcť. Obžalovaná sa ako kvočka starala o osem detí, z toho 4 svoje a 4 osvojené a žila vo vzťahu, ktorý nie je možné označiť inak ako despotický zo strany svojho bývalého manžela, teda poškodeného, ktorý robil zle jej, aj jej deťom a ona to všetko musela znášať, aj napriek tomu sa o celú rodinu vzorne starala a čo sa týka tejto starostlivosti nie je možné jej vytknúť absolútne nič. Čo sa týka konkrétneho skutku, bohužiaľ náš trestný zákon je postavený tak, že v tomto prípade nemohlo ísť o nutnú obranu ani o krajnú núdzu, pretože obžalovaná počas útoku poškodeného voči [REDAKOVANÉ], tomuto zobrala zatvorený nôž, ktorý mal svedok v ruke, otvorila ho a pichla poškodeného. Pichla ho spolu 5x a z toho jeden útok, teda jedno pichnutie bolo smrteľné. Všetky výpovede boli vykonané v snahe pomôcť jej a dokonca aj svedok [REDAKOVANÉ] na seba prevzal zodpovednosť za zabitie poškodeného v snahe pomôcť obžalovanej, ktorá skutočne sa vzorne starala o celú rodinu, hlavne o maloleté deti.

Podľa súdu, ani príkladný život obžalovanej, ani vynikajúca starostlivosť o deti nemôžu obžalovanú vyviniť zo spáchania trestnej činnosti.

Súd pri dokazovaní zvažoval v prípade obžalovanej aj možnosť použitia ustanovenia § 25 Tr. zák. o nutnej obrane i ustanovenia § 24 Tr. zák. o krajnej núdzi, ktoré ustanovenia by mohli vyviniť obžalovanú zo spáchania trestného činu.

Podľa § 24 ods. 1 Tr. zák., čin inak trestný, ktorým niekto odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému týmto zákonom, nie je trestným činom.

Podľa § 24 ods. 2 Tr. zák., nejde o krajnú núdzu, ak bolo možné nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému týmto zákonom za daných okolností odvrátiť inak alebo ak spôsobený následok je zjavne závažnejší ako ten, ktorý hrozil. Rovnako nejde o krajnú núdzu, ak ten, komu nebezpečenstvo priamo hrozilo, bol podľa všeobecne záväzného právneho predpisu povinný ho znášať.

Podľa § 25 ods. 1 Tr. zák., čin inak trestný, ktorým niekto odvracia priamo hroziaci alebo trvajúci útok na záujem chránený týmto zákonom, nie je trestným činom.

Podľa § 25 ods. 2 Tr. zák., nejde o nutnú obranu, ak obrana bola celkom zjavne neprimeraná útoku, najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu.

Po vyhodnotení konania obžalovanej vo všetkých súvislostiach a s vyhodnotením možnosti použitia ustanovení § 24 ods. 1 a § 25 ods. 1 Tr. zák., súd konštatuje, že v tomto prípade nejde ani o krajnú núdzu, ani o nutnú obranu.

Použitie ustanovenia § 24 ods. 1 Tr. zák. je viazané na ustanovenie odseku 2 tohto paragrafu, podľa ktorého nesmie byť spôsobený následok zjavne závažnejší ako tie, ktorý hrozil. V tomto prípade smrť poškodeného vylučuje použitie ustanovenia §24 ods. 1 Tr. zák.

Použitie ustanovenia § 25 ods. 1 Tr. zák. je podľa súdu v tomto prípade rovnako vylúčené, pretože obrana obžalovanej bola celkom zjavne neprimeraná útoku poškodeného.

Súd v tejto súvislosti navyše konštatuje, že nie je možné použitím zbrane s fatálnymi následkami riešiť predchádzajúce, pretrvávajúce násilie zo strany poškodeného, najmä ak v súvislosti s predchádzajúcim konaním poškodeného obžalovaná nevyužila zákonné možnosti ochrany seba a detí a nakoniec problémy riešila najhorším možným spôsobom, akým sa riešiť dali.

Okresný súd Bratislava 1 oboznámil aj register trestov obžalovanej, jej posudky, aj zo zamestnania, pričom zistil, že obžalovaná nebola súdne trestaná, má vynikajúce hodnotenia aj v zamestnaní a s výnimkou problémov s bývalým manželom jej skutočne nie je možné vytknúť absolútne nič. Hodnotenie zo zamestnania dokonca hovorí o obžalovanej ako o vynikajúcej pracovníčke, ktorá dokonca vykonáva pre zamestnávateľa zodpovednú prácu.

Všetky tieto zistenia súd bral do úvahy pri rozhodovaní o treste, ktorý mohol uložiť obžalovanej. Následne sa súd zaoberal zákonnými ustanoveniami ktoré sa vzťahujú na ukladanie trestu.

Podľa § 145 ods. 1, ods. 2, písm. d Tr. zák. kto iného úmyselne usmrtí a čin spácha na chránenej osobe, potrestá sa odňatím slobody na 20 rokov až 25 rokov, alebo doživotie.

Podľa § 139 ods. 1, písm. c/ Tr. zák., chránenou osobou sa rozumie blízka osoba.

Podľa § 127 odsek 4 Tr. zák., blízkou osobou sa na účely tohto zákona rozumie príbuzný v priamom pokolení, osvojiteľ, osvojenec, súrodenec a manžel; iné osoby v rodinnom alebo obdobnom pomere sa pokladajú za navzájom blízke osoby len vtedy, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá právom pocítovala ako ujmu vlastnú.

Poškodený [REDAKOVANÉ], ako manžel obžalovanej, má v tomto konaní jednoznačne postavenie chránenej osoby.

U obžalovanej súd taktiež skúmal poľahčujúce okolnosti a priťažujúce okolnosti podľa § 36 a § 37 Tr. zák. z poľahčujúcich okolností podľa § 36 Tr. zák. obžalovanej priznal písm. a), písm. i), písm. h), písm. i), písm. j), teda

- spáchanie trestného činu v ospravedliteľnom silnom citovom rozrušení,*
- spáchanie trestného činu pod vplyvom hrozby alebo nátlaku,*
- spáchanie trestného činu pod vplyvom osobných pomerov alebo rodinných pomerov, ktoré sama nespôsobila,*

- spáchanie trestného činu odvracajúc útok alebo iné nebezpečenstvo alebo konajúc za okolností, ktoré by za splnenia ďalších predpokladov inak vylučovali trestnosť činu, ale konal bez toho, že by boli celkom splnené podmienky nutnej obrany, krajnej núdze, výkonu práva a povinnosti alebo súhlasu poškodeného, oprávneného použitia zbrane, dovoleného rizika alebo plnenia úloh agenta,*

- viedla pred spáchaním trestného činu riadny život.*

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zák. trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 4 Tr. zák. pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsobom spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery možnosť jeho nápravy.

Pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu súd ďalej postupoval podľa znenia § 145 ods. 2 1 r. zák., teda trest ukladal obžalovanej v zákonnej trestnej sadzbe v rozpätí 20 až 25 rokov odňatia slobody.

Súd obžalovanej ukladal trest v zákonnej sadzbe a za použitia ustanovení § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., avšak v prípade obžalovanej došiel k záveru, že je možné použitie ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zák., podľa, ktorého, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatel'ovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

Súd dospel k záveru že v tomto prípade ide o učebnicový príklad možnosti použitia zmierňujúceho ustanovenia zákona v prospech páchatel'a obzvlášť závažnej trestnej činnosti.

Súd však bol zároveň viazaný ustanovením § 39 ods. 3 písm. b/Tr. zák., podľa ktorého súd nemôže uložiť trest odňatia slobody kratší ako osem rokov, ak je v osobitnej časti tohto zákona dolná hranica trestnej sadzby trestu odňatia slobody aspoň pätnásť rokov,

Čo sa týka ochranného dohľadu, ktorý bol uložený obžalovanej, ide o postup v zmysle ustanovenia § 76 ods. 1 Tr. zák., teda o povinnosť uložiť ochranný dohľad páchatel'ovi, ktorý bol odsúdený za obzvlášť závažný zločin na nepodmienečný trest odňatia slobody.“

19. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako ESĽP pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESĽP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998) vrátane povinnosti súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

20. Inými slovami, z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V prípade, keď sú právne závery súdu v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy. Naopak, ak všeobecný súd rešpektuje kautely určujúce minimálnu mieru racionality a konzistencie skutkovej a právnej argumentácie, nepatrí do právomoci ústavného súdu „hodnotiť“ hodnotenie dôkazov, resp. posudzovanie skutkového stavu ako správne zisteného všeobecným súdom, a to ani vtedy, ak by sa s takým hodnotením ústavný súd sám celkom nestotožnil.

21. Všeobecný súd by nemal byť vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. V prípade, keď sú právne závery v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba také rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy. „Je teda nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú a zreteľnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému [(II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/07), II. ÚS 200/09].“ (Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. Doc. JUDr. Ján Drgonec, DrSc., 2015. C.H.BECK, s. 865;)].

22. Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutých rozhodnutí najvyššieho súdu a krajského súdu vrátane sťažovateľkou prezentovaných nosných úvah (pozri bod 3, pozn.) konštatuje, že najvyšší súd, ako aj súd dovolací, ako aj krajský súd ako súd odvolací konali v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretovali a aplikovali, ich úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Vzhľadom

na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení sú napadnuté rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu aj náležite odôvodnené. Tak krajský súd, ako aj najvyšší súd vo svojich napadnutých rozhodnutiach primerane rozumným a v okolnostiach veci postačujúcim spôsobom reflektovali na sťažovateľkou vznesené obhajobné tvrdenia, ku ktorým v primerane podrobnej svojej argumentácii zdôvodnili svoje úvahy opierajúc sa o skutkové zistenia plynúce z vykonaného dokazovania a z nich odvodené právne závery. Inými slovami, odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na súdnu ochranu (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

23. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom ústavnej kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00). Navyše, do právomoci ústavného súdu nepatrí zaoberať sa rozhodnutím o vine a treste (II. ÚS 31/94) ani otázkou právnej kvalifikácie skutku, ktorý je predmetom trestného stíhania a o ktorom sa s konečnou platnosťou koná a rozhoduje pred všeobecnými súdmi (I. ÚS 18/00). Inými slovami, úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V naznačených súvislostiach sa ústavnému súdu žiada poznamenať, že sťažovateľka koncentrovala svoju sťažnostnú argumentáciu výslovne/predovšetkým do sféry skutkových zistení a ústavný súd poňala ako ďalšiu nasledujúcu opravnú inštanciu, naproti čomu ústavný súd stabilne judikuje, že rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy vyplýva, že nie je v poradí ďalšou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02). Z vyjadrení sťažovateľky (bližšie pozri bod 3, pozn.) je zrejmé, že táto sa snaží o revíziu skutkových zistení všeobecných súdov cestou ich ústavného prieskumu zameraného predovšetkým na riešenie skutkových otázok, skúmaní dôkaznej hodnoty jednotlivých vo veci vykonaných dôkazov

a nesúhlase s vyslovením jej trestnoprávnej zodpovednosti za spáchaný trestný čin. Reagujúc na uvedené ústavný súd konštatuje, že k záveru o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľky dospeli súdy na podklade riadne vykonaného dokazovania, a záver sťažovateľky o tom, že „Okresný súd svoje rozhodnutie opiera predovšetkým o výpovede svedkov, čo považujem pri trestnom čine vraždy vzhľadom na úmyselný trestný čin a preukázanie ako objektívnej stránky tak aj subjektívnej stránky trestného činu za nedostačujúce, najmä ak sú rozpory vo výpovediach svedkov.“, je iba jej hodnotiaci úsudok, ktorý nemá oporu v Trestnom poriadku, ktorý v § 119 ods. 2 ustanovuje za dôkaz všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci a čo sa získalo z dôkazných prostriedkov podľa tohto zákona alebo podľa osobitného zákona. Zároveň zákon ich nekategorizuje podľa ich významu/dôležitosti, ale demonštratívne vymenúva ako výsluch obvineného, svedkov, znalcov, posudky a odborné vyjadrenia, previerka výpovede namieste, rekognícia, rekonštrukcia, vyšetrovací pokus, obhliadka, veci a listiny dôležité pre trestné konanie, oznámenie, informácie získané použitím informačno-technických prostriedkov alebo prostriedkov operatívno-pátracej činnosti. Z gramatického výkladu tohto ustanovenia Trestného poriadku je zrejmé, že preukazovať alebo vyvracať obžalovanému vinu zo spáchania trestného činu je možné ktorýmkoľvek z uvedených dôkazných prostriedkov vrátane zisťovania ďalších skutočností predpokladaných § 119 ods. 1 Trestného poriadku. Naostatok to boli nielen svedecké výpovede [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ale aj znalecké posudky a prítomnosť krvi poškodeného na ošatení sťažovateľky, ktoré viedli súd k záveru o jej vine za spáchaný trestný čin. Inými slovami, z odôvodnenia napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu vyplýva jasne čitateľný a určujúci vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej, v dôsledku čoho ústavný súd odmieta sťažovateľkou podanú sťažnosť v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd vníma ťaživú osobnú situáciu, v ktorej sa sťažovateľka nachádzala pred spáchaním trestného činu, ktorá však bola zohľadnená pri ukladaní trestu v podobe jeho mimoriadneho zníženia pod dolnú hranicu trestnej sadzby limitovanej však znením § 39 ods. 3 písm. b) Trestného zákona. Vychádzajúc zo skutkových okolností trestnej veci sťažovateľky vrátane jej dlhodobého násilného spolužitia s poškodeným a prihliadajúc aj

na jej simplexnejšiu osobnosť si ústavný súd dovoľuje vysloviť sťažovateľke odporúčanie obrátiť sa so žiadosťou o udelenie milosti na prezidenta Slovenskej republiky, ktorý môže postupujúc podľa čl. 102 ods. 1 písm. j) ústavy takejto žiadosti vyhovieť, a to či už vo forme agragácie alebo vo forme rehabilitácie, a tak zohľadniť ťaživú osobnú situáciu sťažovateľky v čase výkonu trestu odňatia slobody, ako aj v čase pred spáchaním trestného činu.

24. V súvislosti so sťažovateľkou deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

25. Sťažovateľka odvodzuje porušenie svojich práv aj postupom všeobecných súdov, presnejšie okresného súdu (za odobrenia krajského súdu v odvolacom konaní a najvyššieho súdu v dovolacom konaní, pozn.), ktorý nevykonal/odmietol vykonať dôkazy ňou navrhnuté s dôsledkom spravodlivejšieho posúdenia jej trestnoprávnej zodpovednosti (bližšie pozri bod 3).

25.1 Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu nie je súčasťou práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy povinnosť vykonať dôkazy označené účastníkmi konania (I. ÚS 75/96, II. ÚS 153/03). Procesný princíp voľného hodnotenia dôkazov v spojení so zásadou procesnej ekonomiky dovoľuje súdu vykonať len tie dôkazy, ktoré podľa jeho uváženia vedú k rozhodnutiu vo veci samej (II. ÚS 218/00, IV. ÚS 182/04). V širšom je možné poukázať aj na to, že tak podľa judikatúry ústavného súdu napr. II. ÚS 25/07, I. ÚS 478/2013, IV. ÚS 10/2014, ako aj judikatúry ESLP napr. Engel c. Holandsko z 8. 6. 1976, séria A, č. 22, s. 38 – 39, § 91, Pisano c. Taliansko z 27. 7. 2000, sťažnosť č. 36732/97, z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (vrátane čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd, pozn.) nevyplýva, aby súdy akceptovali všetky návrhy na vykonanie dôkazov.

25.2 V naznačených súvislostiach ústavný súd konštatuje, že nič nenasvedčuje tomu, aby neboli vo veci vykonané všetky relevantné dôkazy dostatočne objasňujúce skutkový stav veci tak, aby tento bol spoľahlivým podkladom na rozhodnutie o ňom. Sťažovateľke bol poskytnutý potrebný priestor pre prezentovanie vlastného posúdenia jej veci vrátane vykonania dôkazov v jej prospech a úlohou ústavného súdu, tak ako to bolo už naznačené, nie je komentovať vykonané dôkazy, hodnotiť skutočnosti z nich plynúce, polemizovať s názormi sťažovateľa a všeobecných súdov alebo skúmať opodstatnenosť a relevantnosť všetkých vo veci vykonaných dôkazov so zameraním na ich postačujúcu/nedostačujúcu komplexnosť, nakoľko takýto postoj by si vyžadoval opätovné vykonanie dôkazov v konaní pre ústavným súdom, k čomu ústavný súd ako orgán kontroly ústavnosti povolaný nie je. Vychádzajúc z naznačených súvislostí ústavný súd odmieta sťažovateľkou podanú sťažnosť aj v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

26. Sťažovateľka v predostretej argumentácii odvodzuje porušenie svojho práva na obhajobu aj poukazom na zásadu totožnosti skutku, keď namietala, že „... *skutok uvedený v obžalobe sa nezhoduje so skutkom uvedeným v uznesení o vnesení obvinenia zo dňa 23. 09. 2011, lebo tu sa výslovne uvádza, že som mala vziať nôž [REDAKOVANÉ] z jeho pravej ruky, ktorý som mala otvoriť a s týmto 5krát bodnúť [REDAKOVANÉ], čo bolo tvrdené už v podanom odvolaní, pričom s touto otázkou sa nevyporiadal ani KS v Bratislave, čím boli porušené moje práva na obhajobu a mám za to, že obžaloba nesplňa zákonom dané náležitosti*“.

26.1 Ústavný súd predovšetkým predostiera, že sťažovateľkou uvádzanú zásadu totožnosti skutku je potrebné vnímať ako súčasť základných zásad trestného konania, na ktorej sú vybudované tak jednotlivé etapy trestného konania, ako aj právne inštitúty upravené v Trestnom poriadku. Ústavný súd pripúšťa, že zákonná úprava tejto zásady v spojení s obžalovacou zásadou (pozri napr. § 2 ods. 15, § 163 ods. 3, § 234 ods. 2, § 278,

§ 393 ods. 1 Trestného poriadku) môže spôsobovať spory predovšetkým v rámci jej praktickej aplikácie na jednotlivé skutkové okolnosti tej-ktorej trestnej veci, tak ako to bolo aj v sťažovateľkinej trestnej veci. Rozhodovacia prax všeobecných súdov (napr. R 6/1962, R 19/1964, R 64/1973, R 52/1979, R 24/1981, R 9/1997, ale tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 8 Tdo 179/2012, sp. zn. 8 Tdo 474/2010, sp. zn. 3 Tz 279/2000, sp. zn. 3 Tz 73/2000, sp. zn. 7 Tz 179/99, sp. zn. 1 To 167/97, sp. zn. Tzn 12/94) v základe ustálila medze jej interpretácie a aplikácie, a to spôsobom nie ústavne nekonformným.

26.2 Podľa § 278 ods. 1 Trestného poriadku súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu. V rozhodovacej praxi ústavného súdu bol pojem skutok vymedzený takto: V rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 60/00 tak, že ide o kategóriu procesnoprávnu, pričom „totožnosť stíhaného skutku je zachovaná, pokiaľ je aspoň sčasti zachovaná totožnosť konania alebo totožnosť následku“. Podobne v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 194/06 ústavný súd uviedol, že „z ustálenej súdnej praxe vyplýva, že o totožný skutok ide aj vtedy, keď sa pri rôznosti následkov zhoduje konanie aspoň s časťou konania, pre ktorý je trestné konanie vedené. Podstata skutku je v zmysle všeobecných zásad Trestného poriadku určovaná existenciou určitej udalosti, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené Trestným zákonom. Z týchto dôvodov zostáva totožnosť skutku zachovaná, ak bude aspoň sčasti zachovaná totožnosť konania alebo následku“. K rovnakým záverom dospel ústavný súd aj vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 388/2010.

26.3 Zo skutočnosti, že súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobe, nemožno vyvodit' záver, že medzi skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, a skutkom uvedeným vo výroku rozsudku musí byť úplná zhoda. To isté platí aj pre prípravné konanie a vymedzení skutku na jednej strane v uznesení o vznesení obvinenia policajtom a podanej obžalobe na strane druhej pri vymedzení skutku prokurátorom. Niektoré skutočnosti môžu odpadnúť a iné, naopak, pribudnúť, nesmie však dôjsť k zmene podstaty skutku. Totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v konaní páchatel'a a v následku, ktorý je relevantný z hľadiska trestného

práva. Podstata skutku je v účasti obvineného na určitej udalosti, ktorá je uvedená v uznesení o vznesení obvinenia a z ktorej vznikol následok. Podstata skutku preto nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta a času spáchania činu, rozsah následkov, spôsob vykonania činu a pod. Totožnosť skutku je teda zachovaná nielen v prípadoch (i) úplnej zhody opísaného konania a následku, ale aj v prípadoch, ak (ii) je úplná zhoda aspoň v konaní pri rozdielnom následku, (iii) je úplná zhoda aspoň v následku pri rozdielnom konaní, (iv) konanie alebo následok (vrátane oboch) sú aspoň čiastočne zhodné pri zhode v podstatných okolnostiach. V okolnostiach sťažovateľkinej trestnej veci je totožnosť skutku zachovaná v (i) mieste spáchania skutku, (ii) čase spáchania skutku, (iii) následku a (iv) konania smerujúceho k dosiahnutiu následku, v dôsledku čoho ústavný súd konštatuje dostatočné/primerané vymedzenie skutku, tak aby bolo možné o ňom spoľahlivo rozhodnúť, resp. aby mohol byť skutok spoľahlivým predmetom súdneho rozhodnutia. V dôsledku uvedeného ústavný súd odmieta sťažovateľkou podanú sťažnosť aj v tejto jej časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

27. Ústavný súd uzatvára, že právne závery krajského súdu a najvyššieho súdu nie je možné považovať za arbitrárne alebo zjavne neopodstatnené, v dôsledku čoho nezistil príčinnú súvislosť medzi týmito napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu a sťažovateľkou namietaným porušením označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto sťažnosť sťažovateľky odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

28. Sťažovateľka v podanej sťažnosti namietala aj porušenie svojho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, prezumpcie nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy a práva vyjadreného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a to v rovine obdobnej argumentačnej línie ako pri namietaní už spomenutého práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. od porušenia tohto práva odvodzovala aj porušenie týchto citovaných práv. Po ústavnom prieskume napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu, ako aj s prihliadnutím na tú skutočnosť, že sťažovateľka v systéme všeobecného súdnictva

účinne využila aj všetky jej dostupné opravné prostriedky slúžiace na revidovanie postupu a rozhodnutí súdov nižšej inštancie súdmi vyššej inštancie, a to za aktívnej právnej pomoci zvolenej obhajkyne a za situácie, keď sa nielen najvyšší súd, ale v spojitosti svojich právnych záverov aj súdy nižšej inštancie ústavne súladným spôsobom vysporiadali s obhajobnou argumentáciou sťažovateľky, nezistil ani porušenie ňou označených práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy, a preto jej sťažnosť aj v tejto jej časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

29. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky (zrušenie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, vrátenie vecí na ďalšie konanie a priznanie náhrady trov konania) v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2016